

Informativni list povodom držanja pasa

Očekivano životno doba: 12 - 15 godina

Troškovi

Životinja	300-4000 CHF	Zavisno od rase i porekla
Početni troškovi	500-1000 CHF	Posude za hranu i vodu, uzica, ogrlica, korpa za pse, sanduk za transport, troškovi veterinara za kastraciju, vakcinisanje, odstranjivanja parazita, obavezno unošenje čipa, registrovanje i obavezni tečajevi u svrhu dokazivanja stručnog znanja
Godišnji troškovi	1000-2000 CHF	Zavisno od veličine psa: Ishrana, porez na držanje psa, redovni troškovi veterinara za vakcinisanja i odstranjivanja parazita, boravak u pansionima za pse tokom godišnjeg odmora
Ostalo	Dodatni veterinarski troškovi mogu u znatnoj meri prevazilaziti kupovnu cenu životinje.	

Neophodno vreme

Psi bi trebali da žive u svojim porodicama, zajedno sa svojim „ljudskim čoporom“. Dodatno uz to, svakog dana im je potrebno nekoliko sati isključivo njima posvećene pažnje, zatim izdašne šetnje po raznolikim putevima, vežbe koje doprinose njihovom dresiranju, iako se sprovode uz igru, te posebne vrste zanimanja koje razvijaju njihova čula mirisa i ukusa te pogoduju održavanju aktivnosti mozga, kao npr. igre potrage. Pse ne bi trebalo duže od 4 sata ostavljati same. Za zaposlene osobe sa punim radnim vremenom psi kao kućni ljubimci nisu pogodni, osim ukoliko one psa mogu da povedu sa sobom na radno mesto, gde bi on mogao slobodno da se kreće. Pored toga, psima je potrebno i prilično vremena za pohađanje kurseva za dresuru. Pre donošenja odluke za držanje psa, budući vlasnik psa mora se temeljno obavestiti kod odgovarajućih stručnjaka i pomoću stručne literature.

Mnoštvo zakonskih odredaba

Držanje pasa je u Švajcarskoj izuzetno komplikovano. Držaoци pasa moraju da se pridržavaju mnoštva različitih propisa. Pre svega, postoje zakonski propisi o zaštiti životinja koji se primenjuju na celoj teritoriji Švajcarske, koji određuju minimalne uslove za držanje u skladu sa osobenostima vrste, te za obazrivo ophođenje sa psima. Zakonski propisi o zaštiti životinja sadrže i propise o gajenju pasa, te o upotrebi pomoćnih sredstava za dresuru. Tako su npr. bodljikave pseće ogrlice i pseće ogrlice za dresuru, koje funkcionišu putem električnih talasa i mirisnih supstanci, zabranjene u Švajcarskoj. Sem toga, u Švajcarskoj je zabranjeno skraćivanje ušiju i repa psa, kao i uvoz pasa sa skraćenim ušima ili

skraćenim repom, pri čemu postoje dva izuzetka: Psi sa već skraćenim ušima ili repom mogu biti dovedeni u Švajcarsku pri selidbi ili prilikom dolaska u Švajcarsku radi odmora.

Držaoци pasa u Švajcarskoj moraju da pohađaju obavezne tečajeve u svrhu dokazivanja stručnog znanja: 4 časa kursa teorije za buduće držaoce pasa koji ne raspolažu iskustvom u vezi sa držanjem pasa, 4 časa praktičnog kursa sa svakim novim psom, bez obzira odakle je držalac dotičnog psa nabavio (iz doma za prihvatanje životinja, od odgajivača pasa, iz inostranstva itd.) Adrese osoba koje su priznate u vezi sa sprovođenjem obuke pasa, koje mogu da potvrde postojanje pomenutog obaveznog stručnog znanja možete pronaći pod sledećom adresom: www.bvet.bytx.com/plus/trainer/. U Švajcarskoj je takođe obavezno, da psi moraju da raspolažu sa posebnim čipom, te da moraju biti registrovani i to pri centralnom registru www.anis.ch. Uobičajeno je, da veterinar putem injekcije unosi čip te da da registruje psa pod imenom držaoца psa.

Dodatno uz zakon, koji važi na celokupnoj teritoriji Švajcarske, gotovo je u svakom kantonu donet poseban zakon o držanju pasa. Zakoni o držanju pasa pojedinih kantona mogu se veoma razlikovati. U pojedinim kantonima određene rase su u potpunosti zabranjene, u nekim kantonima postoji obaveza nošenja korpe za pse za određene rase itd.. Zajednički prikaz kantonalnih zakona o držanju pasa može se naći pod adresom www.tierschutz.org (na odgovarajućem jeziku kantona). Ukoliko niste sigurni povodom zakonodavstva o držanju pasa u Vašem kantonu, trebalo bi da stupite u vezu sa nadležnim kantonalnim uredom za veterinu. Molimo Vas, da obratite pažnju na sledeće: Ukoliko se u Švajcarskoj prekorače granice kantona, držaoци pasa moraju da poštuju one zakone koji u dotičnom kantonu važe. U svakom slučaju, uvek bi trebalo imati na raspolaganju uzicu za pse, korpu za pse, kao i neophodne isprave (da potiče iz doma za prihvatanje životinja, o izvršenim vakcinacijama, o posedovanju stručnog znanja itd.).

Opštine u Švajcarskoj razrezuju porez na pse. Svaki držalac psa obavezan je da registruje svoga psa u opštini i da za dotičnu životinju plaća porez. Iznos poreza na pse kreće se između 40 CHF (švajcarskih franaka) i 150 CHF godišnje. Ovim opštine između ostalog finansiraju posude za smeće i plastične vrećice („robidog“ – sistem), sa kojima su držaoци pasa obavezni da odstrane izmet svojih životinja.

Rasni pas ili mešanac? Štene ili odrastao pas? Mužjak ili ženka?

Prednost rasnih pasa leži u tome što je poznato, kako će pas kasnije izgledati i koje se osnovne crte njegovog bića mogu očekivati. Međutim, kao posledica jednostranog uzgajivanja, često se kod rasnih pasa mogu pojaviti nasledne bolesti. Stoga bismo želeli da Vas odvratimo od onih pasmina, čije su osobenosti izuzetno uzgajane, npr. patuljast rast, spljošten nos, velika glava, kratke noge. Nasledne bolesti mogu se pojaviti i kod mešanaca. Staranje o mladom psu pričinjava izuzetnu radost, ali iziskuje dosta truda i vremena. Pre svega, tokom prvih nedelja i meseci oni moraju pohađati posebne kurseve za obuku štenadi. Za mlađe pse su kasnije neizostavno potrebni njima prilagođeni kursevi za obuku. Mužjaci, češće nego ženke, mogu u odnosu na ljude i druge pse da razviju osobenost dominantnog ponašanja. Zbog toga se kod svih pasa, ne samo kod mužjaka, mora voditi računa o tome da su savesno i dosledno odgojeni. Ženke se pare dva puta godišnje. Da bi se izbeglo potomstvo, tokom vremena parenja ne smeju se ostaviti bez nadzora – prihvatilišta za životinje prepunjena su sa prekomernim psima! Veterinari će Vam rado pružiti savet u vezi kastracije.

Gde kupovati? O čemu voditi računa?

Mnoštvo pasa, mladih i odraslih, u prihvatilištima društva za zaštitu životinja čekaju na svoj novi dom. Osoblje koje je zaposleno u prihvatilištima merodavno će posavetovati buduće držaoce pasa. Većina prihvatilišta će, u okviru ugovora i uz uplatu doprinosa za troškove, predati samo vakcinisane i uglavnom kastrirane pse. Ukoliko se rasni pas neizostavno mora uzeti od odgajivača, trebalo bi posetiti više odgajivača i uporediti uslove u kojima su psi odrastali. U Švajcarskoj postoje dve sertifikovane oznake za kontrolisani uzgoj pasa, zlatni žig za kvalitet i Certodog. Štenad bi trebalo da se odvoje od majke i svoje braće i sestara tek kada napune 10 do 12 nedelja starosti. Budite oprezni ukoliko se štenad od strane trgovaca sa psima jeftino prodaje, te ukoliko štenad potiče od

uzgajivača koji ne podležu kontroli! Oskudni uslovi uzgoja pri ovakvoj “masovnoj proizvodnji” uglavnom prouzrokuju poremećaje u ponašanju i zdravstvene probleme.

Odustanite u potpunosti od kupovine životinja putem interneta! Životinje koje su ponuđene na prodaju putem interneta često potiču iz pogona masovne proizvodnje i bivaju odgajivane pod zastrašujućim uslovima. Ilegalna trgovina sa životinjama takođe se, putem besplatnih oglasa, odvija putem interneta, te se često dešavaju i prevare.

Šta je potrebno psima?

Psima je potrebna hrana jednom do dva puta dnevno, štenadi je potrebna češće, te neprestano sveža voda. Svog psa možete hraniti gotovom, pripremljenom hranom za pse, ili pak hranom koju ste sami pripremili, s tim da pri tome obezbedite srazmeru od jedne mere mesa i jedna mere skroba. Takozvani objekti za žvakanje su dobri za higijenu zuba. Pri upotrebi kostiju postoji opasnost od zatvaranja creva. U zavisnosti od dužine dlake, psima je potrebna intenzivna nega, kako se dlaka ne bi zamrsila. Međutim, pse ne bi trebalo redovno kupati, te takođe ne moraju biti kupani uz upotrebu šampona, sem ukoliko su izuzetno prljavi. Držanje psa na lancu ili u kavezu ne odgovara prirodnim potrebama psa, te stoga takve vrste držanja treba odbaciti. Nažalost, u Švajcarskoj se psi još uvek smeju držati na lancu koji omogućava kretanje psa, i to najduže 19 sati dnevno. Zakonski propisi o zaštiti životinja propisuju minimalne veličine kaveza u zavisnosti od težine, tako da npr. dva psa sa telesnom težinom od 20 do 45 kilograma minimalno moraju da u kavezu imaju na raspolaganju zemljišnu površinu od 8 m² (kvadratnih metara), te uz to izolovanu kućicu za pse ili suvo ležište. Zakonski propisi o zaštiti životinja u Švajcarskoj zahtevaju da držaoci psa svakoga dana, u skladu sa njegovim prirodnim potrebama, svoga psa izvode u šetnju, te da mu omoguće odgovarajući društveni dodir sa drugim psima i ljudima. To takođe važi za pse koji bivaju držani u kavezu ili na lancu. Psi moraju biti u mogućnosti da više puta u toku dana izvrše nuždu na prirodnom zemljištu. Podrazumeva se, da pseći izmet mora da se sakupi i odstrani na mestima predviđenim za otpad. Ukoliko bi svakodnevne šetnje morale da se sprovode isključivo po gradskim ulicama, moramo da Vas odvratimo od držanja psa. Zajednička šetnja ima šire značenje nego što se uobičajeno pretpostavlja: Pas treba da zadovolji svoju potrebu za kretanjem, da se izjuri, da može da ispita okolinu sa svojim čulima te da se igra, u idealnom slučaju zajedno sa drugim psima. U toku šetnji sa psom se putem igre mogu sprovoditi vežbe za obuku (dozivanje, treniranje pažnje, kretanje uz držaoca, promena strane i slično), te pas može biti zaokupljen sa igrama, koje doprinose razvoju njegovih duševnih sposobnosti i prirodnih čula, npr. praćenje mirisnih tragova ili potraga za sakrivenom hranom.

Odgajivanje

Svakom psu je u izvesnoj meri potrebna obuka. On treba da nauči da ne poskakuje na ljude, da ne vuče kada je na uzici, da ne reži kada je zamoljen da siđe sa kreveta. U toku obaveznih tečajeva u svrhu dokazivanja stručnog znanja, u školama za pse i na kursevima dresure vlasnici pasa uče na koji način pas može jasno da ih razume, te da ljubazno ali dosledno budu u stanju da sprovedu svoju volju. Uzroke neželjenih načina ponašanja u većini slučajeva treba tražiti kod samog držaoca, a ne kod psa. Držaoci pasa, još pre kupovine psa, moraju da se sveobuhvatno obaveste o osnovama ponašanja pasa koje je u skladu sa svojstvima njihove vrste, kao i sa modernom i za pse odgovarajućom dresurom svog novog šticeenika.

Problemi u ponašanju

Neprestano lajanje, agresivnost, nagon za lovom koji se ne da kontrolisati, povlačenje uzice te drugi problemi ne predstavljaju razlog, da bi se pas predao domu za prihvatanje životinja. Osobe koje su kvalifikovane za rešavanje problema pri ponašanju, kao i psiholozi specijalizovani za problematiku životinja pomažu držaocima pasa, da poboljšaju situaciju držanja psa i ophođenje sa psom, te da sa obukom i različitim metodama rešavanja uspeju da savladaju probleme, pri čemu se stopa postignutog uspeha kreće i do 80 %. Savete pri problemima u vezi sa ponašanjem nude u oblasti

medicine ponašanja posebno kvalifikovani veterinar (www.stvv.ch) i savetnici u oblasti psihologije životinja (www.vieta.ch).

Veterinarska nega

Pse bi trebalo vakcinisati jedanput godišnje, te više puta u toku godine izvršiti odstranjivanje parazita. Veterinar izvršava neophodno vakcinisanje i tako redovno ispituje zdravstveno stanje psa.

Psi i godišnji odmor

Kada odlazite na godišnji odmor, za psa bi bilo poželjno, ukoliko bi mogao da putuje zajedno sa Vama. Međutim, tada se mora izabrati hotel odnosno odredište koje pogoduje držanju pasa. Pse ne treba ostavljati same u automobilu. Već u proleće temperatura u automobilu, čak i pri donekle otvorenim prozorima, može dostići i do 80°C – što predstavlja zamku za životinje, sa stravičnim posledicama koje mogu dovesti i do smrti! Kao alternativno rešenje psi mogu biti ostavljeni u posebnom pansionu za životinje ili prihvatilištu za životinje, za šta cena iznosi između 25 do 50 švajcarskih franaka dnevno. Napuštanje životinja je kažnjivo i može biti kažnjeno sa globom u visini do 20000 švajcarskih franaka.

Psi i deca

Psi za decu mogu da budu drugovi i izuzetni prijatelji. Međutim, deca se ne mogu samostalno starati o psu. Odgovornost za odgovarajuće držanje i obuku, kao i izdavanje uputa i nadzor nad ophođenjem deteta sa psom nalazi se kod roditelja. Mala deca ne smeju biti ostavljena sama sa psom.

Obaveštenja i mesta za kontaktiranje

- Brošure: "Psi" (na nemačkom, francuskom i italijanskom jeziku), "Obazrivost prilikom kupovine pasa" (na nemačkom i francuskom jeziku), "Lista odgovarajućih načina držanja pasa" (na nemačkom, francuskom i italijanskom jeziku): Savetodavni priručnici Švajcarskog društva za zaštitu životinja STS mogu besplatno da budu poručeni, uz priloženi, na sebe lično već adresirani koverat u formatu C5, snabdeven odgovarajućim iznosom poštanskih maraka. Švajcarsko društvo za zaštitu životinja STS, Dornacherstraße 101, Postfach, 4008 Basel, telefon: 061 365 99 99, telefaks: 061 365 99 90, sts@tierschutz.com, www.tierschutz.com, besplatne savetodavne usluge (na nemačkom, francuskom i engleskom jeziku), besplatne brošure, adrese domova za prihvatanje životinja, dečji klub www.krax.ch.
- "Dete i pas", "Od šteneta do psa kroz igru", "Razumeti pse – pravovremeno videti signale" (na nemačkom jeziku), posebna izdanja švajcarskog časopisa o psima, možete besplatno poručiti od Švajcarskog društva za zaštitu životinja STS, uz priloženi, na sebe lično već adresirani koverat u formatu B4, snabdeven odgovarajućim iznosom poštanskih maraka.
- Besplatna informaciona brošura „Kako pravilno držati pse – životinje“, „Ja želim psa“, „Ja držim psa“, „Potomstvo pasa?“, „Ja se bojim pasa“, „Putovanje sa psom i mačkom“; Priručnik o sprečavanju ujeda deteta od strane psa „Tapsi, komm...“/„Vieni Birillo...“/„Truf, viens...“ (na nemačkom, francuskom i italijanskom jeziku), u izdanju Saveznog zavoda za pitanja veterine BVET. Priručnik može biti poručen kod Švajcarskog društva za zaštitu životinja STS ili kod Saveznog zavoda za pitanja veterine BVET, te može biti memorisan u formatu PDF sa internet stranice BVET – www.bvet.admin.ch i www.tiererichtighalten.ch.
- Certodog, Zadužbina za dobrobit pasa, Gugelmattstrasse 36, 8967 Widen, telefon: 056 631 80 18, telefaks: 056 631 80 18, info@certodog.ch, www.certodog.ch, Certodog sertifikovana plaketa za uzgajanje pasa, dodatna obuka za držaoce pasa.
- Švajcarsko kinološko društvo SKG, Brunnmattstrasse 24, 3007 Bern, telefon: 031 306 62 62, telefaks: 031 306 62 60, www.skg.ch, info@skg.ch. „Zlatni žig za kvalitet“ sertifikovana plaketa za uzgajanje pasa, kursevi dresure, obuka i dodatna obuka za držaoce pasa.
- Kynologos AG, Društvo za primenjeno istraživanje ponašanja kod pasa, Habersaat, 8914 Aeugstertal, telefon: 044 776 11 87, faks: 044 776 11 89. Izvorni dani za obuku štenadi kroz igru, dodatna obuka za držaoce pasa.